

La mort d'un personatge fonamental de la cultura.

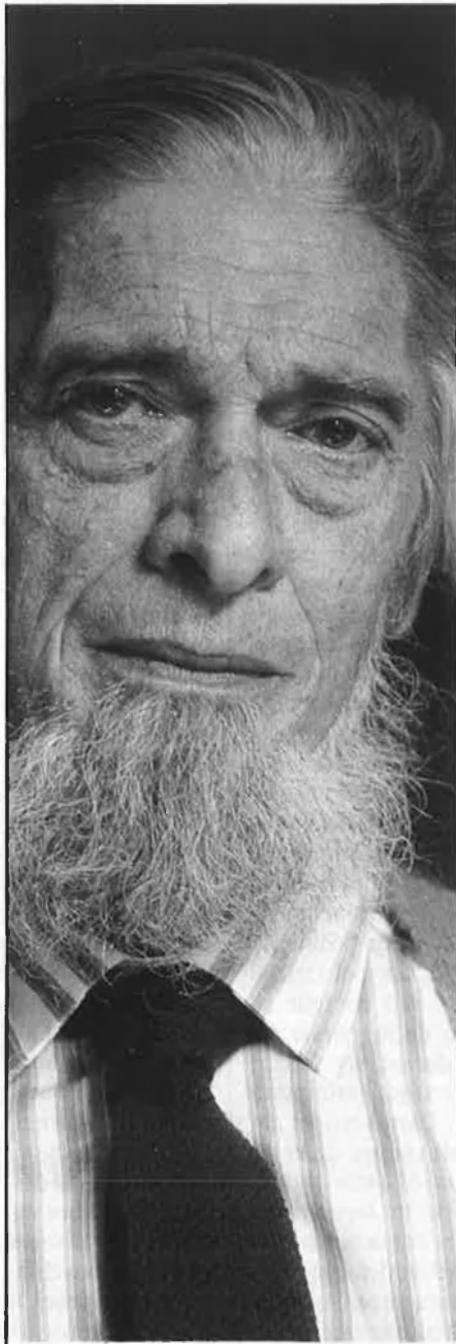
Carlos Barral, memòria d'una generació

Amb la desaparició física de Carlos Barral, moren també una mica tots aquells que van bastir els seus somnis amb els llibres per ell editats. L'escriptor, el polític, el gran editor, ens ha deixat orfes de memòria.

Pocs poden dubtar a hores d'ara que Josep Maria Castellet va ensenyar a orientar-se algunes generacions de lectors durant uns anys en què quasi es tractava d'una heretgia. Barral, però, Carlos Barral, desaparegut massa prematurament, quan encara esperàvem coses importants de la seva qualitat humana i literària, va proporcionar amb el seu treball com a editor l'oportunitat de fer-lo, assumint una de les tasques més necessàries per a que aquella colla d'amics, que més tard esdevendria l'Escola de Barcelona, es donara a conèixer. Només amb aquest repte, de resultats ben mereixedors d'elogi, Barral hauria entrat amb pas ferm en la història de la literatura però, amb una vocació universalista comuna a tots els components del seu grup, no es va conformar amb això i va acabar significat el revulsiu imprescindible. L'únic editor que —juntament potser amb Janés— havia de moure per camins de normalitat el magre panorama literari del franquisme en uns anys força difícils.

Carlos Barral, malgrat la seva joventut, havia de dirigir ben aviat la ja mítica editorial Seix Barral. Eren els anys cinquanta i encara no hi havien arribat els plans de desenvolupament ni el plat de lentilles de la llei Fraga; sota aquestes circumstàncies, les aspiracions en gran part complides d'aquell jove escriptor amb desitjos de crear un fons editorial que no obviàs, com havia passat fins aleshores, els esdeveniments més importants de la literatura mundial. Així, molts dels autors que ara es presenten al públic com a novetats, com a descobriments d'última hora i com una assignatura pendent, havien tingut un lloc en les col·leccions per ell promogudes.

Però Barral no s'havia d'acontentar

DOMÈNEC UMBERT

Carlos Barral, autor d'inoblidables llibres de poesia.

amb la publicació de llibres imprescindibles segons la cultura literària de l'època, sinó que ben aviat va cercar l'autor propi, la descoberta de noms que pogueren bastir per si mateixos una biblioteca del futur. Els resultats no podien haver estat més engrescadors, gràcies a premis com el Biblioteca Breve, el Formentor, i a la seva perícia en la recerca. Barral va ser el descobridor d'escriptors tan significatius per a la literatura d'aquest segle com ara Mario Vargas Llosa, Alejo Carpentier, Juan Marsé o Alfredo Brice Echenique. Amb ell s'ha perdut un personatge fonamental pel món de la cultura i, a més a més, un bon amic, pel que la lectura té d'amistat compartida.

En llegir les memòries de Carlos Barral, que ara restaran inconcluses ja que se sap que enllestia un nou volum, *Memorias de infancia*, no es pot menys que admirar la profunditat d'un pensament, d'un home que va apadrinar de manera significativa els altres escriptors de la seva generació. *Anos de penitencia* (1975), *Los años sin excusa* (1978) i *Cuando las horas veloces* (1988), són els títols d'una visió privilegiada del passat. Escriuria també una novel·la, *Penúltimos castigos* (1983), i dos llibres fruit de la seva passió per Catalunya, *Catalunya des del mar* i *Catalunya a vol d'ocell*.

Però potser la tasca més volguda va ser la de poeta, un poeta «de ferro» que va escriure pocs i inoblidables llibres, capturat per la màgia poderosa de la musicalitat i de la perfecció. Tota aquesta obra va ser reunida en un petit volum, *Usuras y figuraciones*, una mostra ben petita d'un home gran que va comprendre com pocs la necessitat del temps en aquest joc pervers de la literatura.

X. R. T.